

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 21 listopada 2024 r.

Poz. 7815

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NPII.4131.1.873.2024 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 15 listopada 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr X.38.2024 Rady Gminy Ślemień z dnia 10 października 2024 r. ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Klubie Seniora, w całości, jako sprzecznej z art. 111a w zw. z art. 51 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283).

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 10 października 2024 r. Rada Gminy w Ślemieniu przyjęła uchwałę Nr X.38.2024 ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Klubie Seniora, dalej jako „uchwała”.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały organ nadzoru uznał, iż uchwała w całości jest niezgodna z prawem.

Rada Gminy § 1 uchwały postanowiła, że *Ustala się szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w Klubie Seniora działającym w strukturach Gminnego Ośrodka Kultury „Jemiola” w Ślemieniu.*

Na podstawie art. 51 ustawy o pomocy społecznej:

1. Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia.

2. Ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu.

3. W ośrodku wsparcia mogą być prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu.

4. Ośrodkiem wsparcia, o którym mowa w ust. 1-3, może być ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz klub samopomocy.

Klub seniora jest ośrodkiem wsparcia, o którym mowa w art. 51 ustawy o pomocy społecznej, tj. jednostką organizacyjną pomocy społecznej.

Jednocześnie zgodnie z art. 111a ustawy o pomocy społecznej:

1. Gmina może połączyć:

1) ośrodek pomocy społecznej z ośrodkiem wsparcia, z wyłączeniem ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

1a) centrum usług społecznych, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, z ośrodkiem wsparcia, z wyłączeniem ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

2) dom pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku lub dla osób przewlekle somatycznie chorych z ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób starszych.

2. W przypadku połączenia, o którym mowa w ust. 1, ośrodek wsparcia działa w strukturze odpowiednio ośrodka pomocy społecznej, centrum usług społecznych lub domu pomocy społecznej.

Tymczasem Gminny Ośrodek Kultury „Jemioła” w Ślemieniu jest samorządową instytucją kultury, działającą na podstawie ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 87), dla której podstawowym celem jest organizowanie działalności kulturalnej. Wymaga podkreślenia, iż ośrodek kultury oraz ośrodek wsparcia, jakim jest klub seniora, to dwie jednostki organizacyjne gminy, realizujące zadania w ramach dwóch odrębnych reżimów prawnych, tj: systemu działalności kulturalnej oraz pomocy społecznej. Zadania i warunki prowadzenia instytucji kultury oraz ośrodka wsparcia nie pozostają zbieżne. Ustawodawca wprost wskazał, z którymi jednostkami gminnymi można połączyć ośrodki wsparcia, nie przewidział zaś możliwości połączenia ich z instytucją kultury. Gminny Ośrodek Kultury w Ślemieniu nie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, o której mowa w art. 111a ustawy o pomocy społecznej. Dlatego też Klub Senior nie może funkcjonować w strukturze Gminnego Ośrodka Kultury.

Jednocześnie wskazać należy, że w stosunku do uchwały Nr X.37.2024 Rady Gminy Ślemień z dnia 10 października 2024 r. w sprawie zmiany Statutu Gminnego Ośrodka Kultury „Jemioła” w Ślemieniu, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr XV/82/2011 z dnia 7 grudnia 2011 r. w sprawie Statutu Gminnego Ośrodka Kultury „Jemioła” w Ślemieniu zostało wydane rozstrzygnięcie nadzorcze nr NPII.4131.1.866.2024. Wyeliminowanie z obrotu prawnego ww. uchwały, umieszczającej Klub Seniora w strukturach Gminnego Ośrodka Kultury spowoduje, że przedmiotowa uchwała będzie bezprzedmiotowa i niemożliwym będzie jej stosowanie.

Mając na uwadze powyższe, istnieje konieczność wyeliminowania z obrotu prawnego całej uchwały.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że przedmiotowa uchwała zawiera również inne nieprawidłowości. Zgodnie z art. 97 ust. 1 i 5 ustawy o pomocy społecznej:

1. Opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego.

5. Rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Tymczasem w tabeli zamieszczonej w § 3 uchwały przyjęto, że osoba osiągająca do 100% kryterium dochodowego z art. 8 ustawy nie ponosi odpłatności za pobyt w Klubie Seniora. Stanowi to powtórzenie regulacji ustawowej zawartej w art. 97 ust. 1 ustawy (w zakresie dotyczącym ośrodków wsparcia innych niż schronisko dla osób bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi). Zgodnie z treścią tego przepisu opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego.

Jednocześnie § 2 ust. 2 uchwały wykracza poza zakres delegacji ustawowej. Rada Gminy na podstawie art. 97 ust. 5 ustawy upoważniona jest wyłącznie do określenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych, nie zaś do określenia zakresu usług świadczonych w ośrodkach wsparcia.

Powyżej opisane uchybienia należy zaliczyć do kategorii istotnych naruszeń prawa. Za istotne naruszenie prawa uznaje się uchybienie prowadzące do skutków, które nie mogą być tolerowane w demokratycznym państwie prawnym. Istotne naruszenie prawa powoduje, że akt pozostaje w wyraźnej sprzeczności z określonym przepisem prawnym, a sprzeczność ta jest oczywista, bezpośrednia, i wynika wprost

z porównania treści przepisu z ocenianą regulacją. Chodzi tu o wady kwalifikowane, z powodu których cały akt lub jego część nie powinien wejść w ogóle do obrotu prawnego. W takiej sytuacji konieczne jest stwierdzenie nieważności aktu, czyli jego wyeliminowanie z obrotu prawnego z mocą *ex tunc*, co powoduje, że dany akt, czy jego część nie wywołuje skutków prawnych od daty jego podjęcia (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2017 r., sygn. akt II SA/Wa 2197/16, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Ol 859/18, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Gd 693/18; CBOSA).

Przepis art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, iż uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzenie nieważności uchwały Nr X.38.2024 Rady Gminy Ślemień z dnia 10 października 2024 r. ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Klubie Seniora – w całości, należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Pouczenie

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Śląskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru Prawnego

Elżbieta Żabicka-Łakomy